

ΕΙΔΗΣΗ ΚΑΙ ΤΟΠΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ. Ο ΡΟΛΟΣ ΤΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΗΣ ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑΣ.

Σε περιόδους έντονης κοινωνικο-οικονομικής και πολιτισμικής κρίσης ο ρόλος του περιφερειακού και του τοπικού τύπου μπορεί να λειτουργήσει ως παράγοντας ενεργοποίησης της *τοπικότητας* και του *κοινωνικού συνεκτικού δεσμού*, κινητοποιώντας τη δυναμική των τοπικών στοιχείων, τόσο στο επίπεδο της υλικοτεχνικής βάσης που διαθέτει, όσο και στο επίπεδο κυρίως του ανθρώπινου δυναμικού που παρέχοντας του όλη την αναγκαία *γνώση, επιμόρφωση και εκπαίδευση* καθιστά τον τύπο σημαντική συνιστώσα *ανάπτυξης και επικοινωνίας* με απώτερο στόχο την προώθηση της *δημιουργικής συμμετοχής των πολιτών* στα θέματα που αφορούν το τοπικό.

Η ουσιαστικοποίηση του περιεχομένου της ανάπτυξης, λαμβάνοντας προφανώς υπόψη την ιδιαιτερότητα της κάθε περιοχής, συνδέεται με την ύπαρξη των αναγκαίων πόρων αλλά και πρωτίστως με την έμφαση στην συνεργασία όλων των κοινωνικών ομάδων κάθε περιοχής. Η *ανάπτυξη* εμπεριέχει κυρίως *ποιοτικό χαρακτήρα* και συνδέεται με το πολιτισμικό επίπεδο, την κουλτούρα και τη γνώση. Ο ρόλος της παιδείας κρίνεται έτσι σημαντικός, *αν όχι απαραίτητος*, εφόσον μόνον μέσα από τη γνώση, τη καλλιέργεια, την πληροφόρηση και εντέλει την επικοινωνία, τα άτομα και οι συλλογικότητες θα κατανοήσουν τη σπουδαιότητα του ρόλου των τοπικών αυτοδιοικητικών θεσμών, ενώ παράλληλα θα διαισθανθούν ότι η ανάδειξη και ο πλούτος των ομάδων που δρουν στην τοπική κοινωνία συνιστούν παράγοντες ενεργοποίησης τοπικών δυναμικών ως απαραίτητων συνιστωσών στην πορεία της ανάπτυξης μιας κοινωνίας.

Η ανάδειξη των τοπικών προβλημάτων, η συμμετοχή στην συνειδητοποίηση ύπαρξης αυτών και ως συνέπεια η δυνατότητα παρέμβασης τόσο στο στάδιο των επιλογών όσο και παραπέρα στην επίλυση τους, περνούν μέσα από την ανάδυση των *πολλαπλών δρώντων* που δρουν και ενεργούν στο τοπικό επίπεδο, είτε αυτοί προέρχονται από το δημόσιο ή τον ιδιωτικό τομέα. Είναι προφανώς απαραίτητη η γνώση της δυναμικής της τοπικότητας, αρχής γενομένης της αποτελεσματικότητας και της ανάγκης ύπαρξης ισχυρής αυτόνομης τοπικής αυτοδιοίκησης τόσο στον καθορισμό των τοπικών δημόσιων επιλογών όσο και στη δυνατότητα εύρεσης λύσεων, με κεντρικό κατευθυντήριο άξονα τη γνώση, την ευαισθητοποίηση και ενδεχομένως την επίλυση των τοπικών ζητημάτων μέσα από συνδυαστικές, ολοκληρωμένες ενέργειες. Ισχυρή θεσμικό –πολιτική εξουσία δεν μπορεί προφανώς να υπάρξει χωρίς την αναφορά στην δυναμική των κοινωνικών ομάδων και στην αναζήτηση ανάδυσης των αιτημάτων τους, δημιουργώντας τους απαραίτητους δίαυλους πρόσβασης στη γνώση, έκφρασης των αιτημάτων τους και συμμετοχής στην συνδιαχείριση των τοπικών ζητημάτων.

Ο τοπικός έτσι χώρος ειδικά από την οπτική της δυναμικής των κοινωνικών σχέσεων, δίνει ιδιαίτερη βαρύτητα στην επικοινωνιακή πρακτική τόσο στο επίπεδο της *οργάνωσης της θεσμοθετημένης μορφής* όσο και στο επίπεδο της *κοινωνικής παρέμβασης*, μέσα από την οργάνωση της εθελοντικής συμμετοχής και τη συνεισφορά ατομικών και συλλογικών πρωτοβουλιών. Μ' αυτόν τον τρόπο ο *δημόσιος χώρος* στην τοπική του διάσταση επαναπροσδιορίζεται κάτω από τη δυναμική του διαλόγου και των διαβουλεύσεων που είναι δυνατόν να δημιουργηθούν ανάμεσα στις διάφορες κοινωνικές ομάδες. Η επικοινωνία είναι ανάγκη ν' αποκτήσει μια *παιδαγωγική διάσταση* με στόχο την ευαισθητοποίηση και την ανάπτυξη της συναίσθησης της ευθύνης του ατόμου, της

συναίσθησης δηλαδή της υπευθυνότητας. Δεν αρκεί μόνον η γνώση και η κατανόηση των προβλημάτων, είναι αναγκαίο να υπάρχει επίσης και η συμμετοχή στις δημόσιες υποθέσεις καθώς επίσης και η ανάπτυξη της δυνατότητας άσκησης ελέγχου όπως και εν κατακλείδι η συμμετοχή στις συλλογικές αποφάσεις. Από τα παραπάνω προκύπτει ότι η λειτουργία της *επικοινωνίας* συνδέεται στενά με τη διαδικασία της *επιμόρφωσης*. Η ικανοποιητική επικοινωνία προϋποθέτει ότι ο πολίτης είναι ταυτόχρονα καλός δέκτης και καλός πομπός. Η μετάδοση πληροφόρησης συνδέεται με ένα ορισμένο επίπεδο γνώσης, καλλιέργειας καθώς και με μια ορισμένη συναίσθηση υπευθυνότητας.

Στην όλη αυτή διαδικασία της επικοινωνίας-πληροφόρησης ο *ρόλος του περιφερειακού και του τοπικού τύπου* εμφανίζεται νευραλγικός και ο ρόλος των συντελεστών του κρίνεται προφανώς σημαντικός. Όπως ειπώθηκε παραπάνω, εν συντομία αναφέρονται, ότι η ανάδυση της τοπικότητας, η δυναμική των κοινωνικών ομάδων στην καθημερινότητα και η θεσμοθετημένη μορφή της τοπικής αυτοδιοικητικής κοινότητας απαιτούν, για να αναδυθούν και να γίνουν κτήμα του περιεχομένου των τοπικών εφημερίδων, *στελέχη εκπαιδευμένα* που να κατέχουν τη γνώση όλου του πλούτου του τοπικού χώρου. Εμφανίζεται λοιπόν η αναγκαιότητα η διερεύνηση της *τοπικής είδησης*, να στηρίζεται στη γνώση της πολύμορφης εικόνας της τοπικότητας και στην ανάδυση της δυναμικής των πολλαπλών δρώντων που συντελούν στην σύσταση της, με τέτοιο τρόπο ώστε ο τοπικός τύπος να γίνεται κινητήριος μοχλός ανάπτυξης, δημιουργίας και δημοκρατικής εδραίωσης.

Οι πηγές ειδήσεων σε τοπικό επίπεδο μπορούν να προέλθουν από πολλαπλούς διαύλους ατομικούς, συλλογικούς, προφορικούς, γραπτούς, εικονικούς αρκεί να διακρίνονται από *αξιοπιστία*, όσον το δυνατόν μεγαλύτερη *μονιμότητα* και να αναδεικνύουν πληροφορίες που αφορούν τον τοπικό χώρο και όλο τον πλούτο που ενδεχομένως εμπερικλείει. Όπως πολύ εύστοχα είχε κάποτε πει στα σεμινάρια επιμόρφωσης της Ε.Ε.Τ.Α.Α. ο αρχισυντάκτης Χ. Παπαδάκης, «Η πηγή τιμή δεν έχει και χαράς τον που τήν έχει», παραφράζοντας τη λαϊκή παροιμία, αποδίδοντας με αυτήν τη ρήση, τη σημασία που έχει η *σωστή στελέχωση των τοπικών μέσων και η επένδυση σε αυτήν*, καθώς και η οργάνωση και ταξινόμηση των τοπικών ειδήσεων.

Πράγματι η υγιής λειτουργία του περιφερειακού τύπου συνδέεται άμεσα με ένα καλά εκπαιδευμένο προσωπικό και με μια αναγκαία τεχνική υποδομή που θα εξασφαλίσει τη βιωσιμότητα του και ταυτόχρονα θα του προσφέρει τη βάση για μια παραγωγή πληροφόρησης που θα εδραιώνεται στον πλούτο που προσφέρει η τοπικότητα. Οι τρόποι που παράγονται και μεταδίδονται οι γνώσεις και οι πληροφορίες σε τοπικό επίπεδο είναι σίγουρα καθοριστικοί παράγοντες σε μια αναπτυξιακή διαδικασία.

Ένα σημείο που αξίζει να τονιστεί είναι η συνεργασία και η ανταλλαγή γνώσης και εμπειρίας ανάμεσα σε όλα τα μέσα που λειτουργούν στον τοπικό χώρο καθώς και πρωτίστως στην απαραίτητη συνεργασία με τη θεσμοθετημένη αυτοδιοικητική κοινότητα σε όλες τις κλίμακες λειτουργίας της και κυρίως με αυτήν της πρωτοβάθμιας Δημοτικής Αρχής. Προσθέτουμε στην ποικιλομορφία των δρώντων που δρουν στην τοπική κοινωνία και που μπορούν να λειτουργούν τόσο ως πηγές τροφοδότησης ειδήσεων, όσο και ως κινητήριοι μοχλοί ενεργοποίησης τοπικών ζητημάτων, όλο το φάσμα των τοπικών ομάδων που συνιστά την καρδιά της τοπικής κοινότητας.

Σύμφωνα με όλα τα παραπάνω η επιμόρφωση του προσωπικού των τοπικών εφημερίδων θα πρέπει να εξασφαλιστεί μέσω φορέων που δρουν και λειτουργούν σε τοπικό επίπεδο με τη συνδρομή των παρεμφερών πανεπιστημιακών τμημάτων καθώς και τη συμμετοχή

του Ινστιτούτου Τύπου και του Συνδέσμου Ημερησίων Περιφερειακών Εφημερίδων(ΣΗΠΕ). Προφανώς η συνεργασία με τις επιμέρους Ενώσεις Συντακτών θα είναι καθοριστική. Επιπροσθέτως θεωρώ ότι το αρχειοθετημένο υλικό που διαθέτει η Ελληνική Εταιρεία Τοπικής Ανάπτυξης και Αυτοδιοίκησης, από την μακρόχρονη εμπειρία που έχει συγκεντρώσει επί σειράς ετών, μέσω των επιμορφωτικών σεμιναρίων για συμβούλους *Τοπικής Δημοσιότητας, Τοπικής Ραδιοφωνίας, Πολιτισμού*, όπως και *Συμβούλων Τοπικής Ανάπτυξης*, του συνοδευόμενου αυτά τα σεμινάρια εκπαιδευτικού υλικού καθώς και την καταγραφή και συγκέντρωση εκπαιδευτικού προσωπικού σε όλους τους νευραλγικούς τομείς που αφορούν την τοπικότητα είναι αναμφισβήτητα πολύτιμο, μιας που από ότι γνωρίζουμε, δεν λειτουργεί πλέον η ίδια ως φορέας υλοποίησης επιμορφωτικών σεμιναρίων, αλλά έχει όμως καταχωρήσει-αρχειοθετήσει μια πολύτιμη γνώση.

Ο χώρος υλοποίησης αυτής της εκπαιδευτικής διαδικασίας είναι προτιμότερο να γίνεται τοπικά με τη συνδρομή του ανθρώπινου δυναμικού που διαθέτει η τοπική κοινωνία καθώς και κάποιο εξειδικευμένο προσωπικό που θα έρχεται από τα έξω. Η πρόταση για μαθήματα εξ αποστάσεως με τη συνεργασία των Πανεπιστημιακών Τμημάτων που διαθέτουν την αναγκαία γνώση είναι ένα σχέδιο που χρειάζεται επεξεργασία και τίθεται προς συζήτηση. Προφανώς η εμπειρία και η υποδομή που διαθέτουν τα Τμήματα Επικοινωνίας, Δημοσιογραφίας, Πολιτισμικής Διαχείρισης, και Ήχου και Εικόνας των Αθηνών(Πάντειο Πανεπιστήμιο και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) της Θεσσαλονίκης του Αιγαίου και του Ιονίου καθώς και τα τμήματα γραφιστικής, φωτογραφίας κ.ά των ΤΕΙ, είναι πολύτιμη και αγγίζει πολλαπλούς γνωστικούς τομείς. Περιεχόμενα που σχετίζονται τόσο με δημοσιογραφική γνώση και πληροφόρηση, εκτυπωτικές και γραφιστικές διαδικασίες, γνώση νέων τεχνολογιών προσαρμοσμένων στην παραγωγή, εκτύπωση, διακίνηση του τοπικού έντυπου όπως και ζητήματα σχετικά με το περιεχόμενο των τοπικών εφημερίδων.

Αξίζει να αναφερθεί ότι τα εργαστήρια που διαθέτουν τα πανεπιστημιακά Τμήματα, συνιστούν μια υποδομή που και το τοπικό στελεχιακό δυναμικό θα μπορεί να επωφεληθεί με τη συνεργασία του ανθρώπινου δυναμικού που απασχολούνται εκεί, έτσι ώστε ένα μέρος της πρακτικής εξειδικευμένης επιμόρφωσης-άσκησης να μπορεί να υλοποιείται εκεί σε συνδυασμό βεβαίως με τη χρήση των δομών που διαθέτουν οι περιφερειακές εφημερίδες.

Το θεωρητικό μέρος της εκπαίδευσης θα πρέπει να κινηθεί κυρίως σε επιμόρφωση σχετικά με ζητήματα γνώσης των δομών και λειτουργιών της τοπικής αυτοδιοίκησης, πράγμα που το θεωρώ απαραίτητο για τα στελέχη του περιφερειακού τύπου. Αυτή η ενότητα θα πρέπει να συνδεθεί επιπλέον με θέματα που απασχολούν την πολιτική, πολιτισμική, οικονομική, επικοινωνιακή διάσταση της τοπικής ανάπτυξης και πληροφόρησης-επικοινωνίας. Επιμόρφωση επιπλέον σχετικά με τα Μέσα Μαζικής Επικοινωνίας, τις ιδιαιτερότητες τους και τις λειτουργίες τους, την τεχνική του marketing και της διαφήμισης. Τα περιεχόμενα- μηνύματα θα πρέπει να γίνουν αντικείμενα επεξεργασίας και στη βάση μεθοδολογικών εργαλείων όπως η σημειωτική προσέγγιση, οι αναλύσεις λόγου, η επιχειρηματολογία, η χρήση και η ανάλυση του οπτικού μέρους της είδησης, αναλύσεις κοινής γνώμης.

Η τοπική είδηση, η τοπική πληροφόρηση-επικοινωνία συνιστούν εργαλεία εκδημοκρατισμού, και προώθησης του ανθρώπινου δυναμικού μιας κοινωνίας

ενεργοποιώντας διαύλους δράσης, παρέμβασης και συμμετοχής όπου και το ατομικό αλλά και το συλλογικό μπορούν να βρουν έκφραση και δημιουργία. Προφανώς η παιδεία συνιστά απαραίτητο-νευραλγικό εργαλείο στην κατεύθυνση αυτή και αφορά όλο το φάσμα των συντελεστών της τοπικής είδησης.

Μαριάννα Ψύλλα
Αναπληρώτρια Καθηγήτρια
Τμήματος Επικοινωνίας, Μέσων και Πολιτισμού Παντείου Πανεπιστημίου